УДК 57.061:581.412:581.6 https://doi.org/10.31548/forest2021.01.008

НОМЕНКЛАТУРА ДЕРЕВНИХ РОСЛИН У ДЕРЖАВНОМУ РЕЄСТРІ СОРТІВ РОСЛИН УКРАЇНИ

***В. М. МЕЖЕНСЬКИЙ**, доктор сільськогосподарських наук, професор*
http://orcid.org/0000-0002-3154-1120, e-mail: mezh1956@ukr.net
***Л. О. МЕЖЕНСЬКА**, кандидат біологічних наук, доцент*
http://orcid.org/0000-0002-6520-1853, e-mail: mela57@ukr.net
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Ефективність використання рослинних ресурсів залежить від правильного вживання назв рослин. У науковій сільськогосподарській літературі широко застосовують українські назви рослин, що належать до ботанічної та агробіологічної класифікації, проте обидві з них остаточно не упорядковано. Назви сільськогосподарських культур вживали в аграрній практиці, зокрема під час систематизації районованих сортів рослин. У процесі реєстрації сорту позначають, до якого таксона він належить, і під цією назвою вносять до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні. Перелік рослин, що прийняті в Державному реєстрі, є сумішшю правильних і неправильних назв, що виникла внаслідок неосмисленого адаптування назв агробіологічної номенклатури шляхом уподібнювання їх назвам ботанічних таксонів. Державний реєстр містить перелік зареєстрованих сортів, що належать до певних таксонів, які згруповано за господарським використанням. Інколи сорти й таксони розміщено в невідповідних групах. Сорти, що належать до одного й того самого таксона, подекуди позначені різними видовими назвами. Для деяких таксонів деревних рослин наведено застарілі латинські назви або їхнє написання має відхилення від прийнятого. Частину ботанічних таксонів замість української наукової назви позначено назвами культур. Трапляються зросійщені назви культур замість питомо українських, порушуються правила нормативної транслітерації сортових назв. Сконструйовані в Державному реєстрі назви рослин негативно впливають на фахову літературу. Вони руйнують систему агробіологічної номенклатури і суперечать нормам наукового стилю літературної української мови. Для виправлення недоліків потрібно дотримуватися рекомендацій Міжнародного кодексу номенклатури для водоростей, грибів і рослин і застосовувати «Правила номенклатури, таксономії та культономії рослин», розроблені для упорядкування української фітонімії.

***Ключові слова:** таксони, види, дерева, назви рослин.*

Актуальність. Види деревних рослин становлять значну частку культурної флори України. Дерева та кущі широко застосовують у лісівництві, плодівництві й декоративному садівництві заради деревини, що має різноманітне застосування; їстівних плодів, які є важливим компонентом раціонального харчування; естетичного та фітосанітарного ефекту; використання

декоративних, лікарських та інших властивостей. Ефективність застосування рослинних ресурсів безпосередньо залежить від правильного вживання назв рослин, які можуть різнитися в науковій і народній номенклатурі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На відміну від латинської номенклатури, де назви таксонів регламентує Міжнародний кодекс номенклатури водоростей, грибів і рослин (Turland et al., 2018), українська наукова номенклатура залишається доволі неупорядкованою. У XXI сторіччі вийшли друком декілька нових словників, присвячених назвам рослин. Підхід до їхнього укладання можна умовно визначати як «традиційний», що базується на назвах, які широко використовували у виданнях попередніх років (Hrodzynskyi, 2001; Kohno & Kuznetsov, 2001; Kucheriavyi, 2001; Kokhno, 2002; Kokho & Trofimenko, 2005). Натомість інші вчені під час добирання нових назв пропонують застосовувати «національний» підхід, спираючись на народні назви (Kobiv, 2005), або, навпаки, керуватися «інтернаціональними» поглядами, приводячи національну номенклатуру в якомога більшу відповідність до авторської латини (Zyman et al., 2008). На нашу думку, упорядкування українських наукових назв деревних видів найдоцільніше здійснювати на основі загальноприйнятих міжнародних назв (Mezhenskyj, 2010, 2017, 2018; Yakubenko et al., 2017).

Мета дослідження полягає в аналізі назв видів деревних рослин, що прийняті в Державному реєстрі сортів рослин, придатних для поширення в Україні (Державний реєстр), яким у багатьох випадках керуються автори, визначаючись із тим, які назви використати для позначення об'єкта досліджень.

Матеріали і методи дослідження. Проаналізовано основні словники та довідники, що стосуються назв латинських та українських назв деревних рослин, видані у в XXI ст., а також, насамперед, найостаннішу версію Державного реєстру. Її порівняно з версію Державного реєстру п'ятирічної давнини (2016 р.), яку проаналізовано раніше (Mezhenskyj, 2017), а також із довідником районованих сортів (Raionovani, 1990), який передував Державному реєстру.

Результати дослідження та їх обговорення. У 1961 році в Парижі було підписано Міжнародну конвенцію з охорони нових сортів рослин (далі – Конвенція UPOV), що підняло номенклатуру сільськогосподарських рослин до рівня міжнародного права. Конвенція UPOV набула чинності у 1968 р. і потім декілька разів переглядалася – у 1972, 1978 і 1991 рр. Україна стала членом Міжнародного союзу з охорони нових сортів рослин (UPOV) у 1995 р., приєднавшись до Акта 1978 р., а у 2007 р. – до Акта 1991 р. У Конвенції UPOV визначено, що сорт – це «група рослин у рамках нижчого з відомих ботанічних таксонів» (International, 1991). Отже, до Державного реєстру заносять сорти, придатні для поширення у країні, з наведенням ботанічного таксона, до якого вони належать.

До початку ведення в Україні Державного реєстру Державна служба із сортовипробування сільськогосподарських культур в УРСР щорічно випускала переліки районованих сортів. В останньому такому довіднику (Raionovani, 1990) деревні рослини представлено в таких групах культур:

– плодові культури (яблуня, груша, айва тощо);
– ягідні культури (порічки, малина, обліпиха тощо);
– горіхоплідні (фундук, грецький горіх);

– шовковиця;
– клонові підщепи яблуні;
– підщепи персика;
– лісові культури (тополя);
– квітково-декоративні культури (троянда чайногібридна, жасмин садовий, бузок тощо).

Назви культур районованих сортів деревних рослин, як правило, однослівні (яблуня, шовковиця, тополя тощо) і збігаються, у більшості випадків, з українськими назвами ботанічних родів. Якщо до складу одного й того самого роду входять декілька різних культур, їх також помічено однослівними традиційними назвами, наприклад: черешня і вишня, слива й алича. Численні декоративні сорти троянд розподілено між культонами, що мають двослівну назву: троянда чайногібридна, троянда грандифлора, троянда флорибунда, троянда поліантова, троянда напівплетиста, троянда плетиста. Двослівні назви мають ще декілька культур: грецький горіх, смородина чорна й жасмин садовий. У випадку двох останніх культур прикметник стоїть у неправильній постпозиції до іменника, тоді як у назвах цих культонів має бути навпаки. Застосована назва *смородина чорна* є калькою з російської мови, де є необхідність розмежовувати культури «красная смородина» і «черная смородина». В українській мові такої потреби немає, бо словом «смородина» позначають лише один аборигенний вид – *Ribes nigrum*, і плодову культуру, що базується на цьому таксоні та його гібридах. Водночас він має загальну родову назву для роду *Ribes* – порічки. Через подібність такого написання культури до видової назви, ця назва сприймається як видова, хоча в цьому випадку, як і в усіх інших, це назва не таксона, а культона. Назва культури, яка збігається з родовою назвою *Philadelphus*, має правильно відображатися як садовий жасмин. У назвах груп троянд прикметник має передувати іменнику, проте за прийнятою у виданні системою назви подібних культур упорядковувалися гніздовим методом, коли родову назву поміщували на перше місце. Через це подібні назви сприймаються як видові назви, хоча не є такими.

Отже, районовані сорти сільськогосподарських рослин зазвичай відносили до певних культур і груп культур. Назви цих культонів мали українські назви, що входять до агробіологічної терміносистеми. Традиційні українські назви культур у більшості випадків збігаються з ботанічними родовими назвами. Назви деяких культур через русифікацію мають спотворений вигляд, як, наприклад, грецький горіх (замість волоський горіх), персик (замість бросквина), абрикос (замість абрикоса). Недоліком цього переліку районованих сортів є також помилкове віднесення мигдалю до ягідних культур.

Зі здобуттям Україною незалежності і вступом до UPOV змінилася система реєстрації сортів рослин. Зареєстровані сорти, замість переліку районованих сортів, почали заносити до Державного реєстру, бо тільки зареєстровані сорти дозволялися для промислового вирощування в країні. Оскільки реєстрація нового сорту ув'язується з назвою таксона, до якого цей сорт належить, у Державному реєстрі сорти почали групувати вже не за назвами культур, а за назвами таксонів. Проте неусвідомлення переходу від агробіологічної номенклатури, прийнятої для районованих сортів, до ботанічної номенклатури, прийнятої для зареєстрованих сортів, призвело до еклектичного змішування обох систем.

В останній редакції Державного реєстру, що є чинною на 4 березня

2021 р. (Derzhavnyi, 2021), сорти деревних рослин розподілено між такими господарськими групами:

– сільськогосподарські: злаки (*Vitex agnus-castus* L.);
– сільськогосподарські: кормові (*Vitex cannabifolia* L.);
– плодові та ягідні (*Malus domestica* Borkh.; *Pyrus communis* L.; *Cydonia oblonga* Mill. та інші);
– виноград (*Vitis vinifera* L.);
– декоративні та лікарські (*Rhododendron simsii* Planch.; *Syringa vulgaris* L.; *Rosa* L. тощо);
– лісові (*Pinus sylvestris* L.);
– інші (*Salix fragilis* L.; *Salix viminalis* L.; *Paulownia* Sieb. et Zucc. тощо).

Така класифікація викликає подив, бо немає жодних підстав відносити види роду *Vitex* до злакових чи кормових культур. Укладачі Державного реєстру необґрунтовано розмістили плодові сорти *хеномелеса каліфорнійського* у групі декоративних культур, хоча сорти *хеномелеса японського* (названого хеномелес японская!) розташовані серед плодових культур. Назва самої групи «плодові та ягідні» ненауково протиставляє ягоди плодам. Виноград виокремлено з плодових рослин. З цим можна погодитися, бо вирощування винограду здавна винесено у специфічну галузь – виноградарство, хоча він відповідає визначенню «плодова культура».

Деревні рослини становлять найбільшу частку серед плодових культур, переважну більшість яких представлено деревами, кущами та ліанами. Сорти розподілено між таксонами різного рангу. Зазвичай це видова назва: *Prunus avium* L., *Ribes rubrum* L., *Viburnum opulus* L. тощо. Деякі з таксонів наведено назвою родового рангу, наприклад *Actinidia* Lindl., або рангу секції роду, як-от *Rubus* subgenus *Eubatus* sect. *Moriferi* & *Ursini*. Проте, водночас, на інших сторінках наведено сорти, що належать до конкретних видів цих родів, наприклад *Actinidia chinensis* Planch. чи *Rubus idaeus* L. Окремі сорти позначено не оприлюдненими нотовидовими назвами, а гібридними формулами: *Cydonia oblonga* Mill. × *Malus domestica* Borkh. Недоліком усіх наведених у Державному реєстрі назв є написання авторів таксонів та позначень рангу таксонів курсивом, тимчасом як вони мають відображатися прямим шрифтом. Трапляються випадки неправильного або застарілого цитування авторів: *Actinidia purpurea* Rehd. × *Actinidia arguta* Planch. замість *Actinidia arguta* (Siebold & Zucc.) Planch. ex Miq. × *Actinidia arguta* var. *purpurea* (Rehder) C.F.Liang ex Q.Q.Chang, *Chaenomeles ×californica* W.Clarke ex C.Weber замість *Chaenomeles ×californica* W.B.Clarke ex C.Weber, *Chaenomeles japonica* (Thunb.) Lindl. замість *Chaenomeles japonica* (Thunb.) Lindl. ex Spach, *Paulownia* Sieb. & Zucc. замість *Paulownia* Siebold & Zucc., *Prunus avium* L. замість *Prunus avium* (L.)L., *Vitex cannabifolia* L. замість *Vitex cannabifolia* Siebold & Zucc., причому остання назва є застарілою. Це лише синонім *Vitex negundo* var. *cannabifolia* (Siebold & Zucc.) Hand.-Mazz. Непотрібним є наведення поряд із назвою таксона численних синонімів, як-от *Cornus mas* L. (*Cornus maculata* L.; *Cornus erythrocarpa* St.-Lag.; *Cornus flava* Steud.; *Cornus homerica* Bub.; *Cornus nudiflora* Dumort.; *Cornus praecox* Stokes; *Cornus vernalis* Salisb.; *Macrocarpium mas* Nakai; *Cornus sativa* Poit. et Turp.; *Eucrania mascula* Raf.), або *Pistacia vera* L. (*Pistacia trifolia* L.; *Pistacia narbonensis* L.; *Pistacia nigricans* Crantz; *Pistacia terebinthus* Mill.; *Pistacia officinarum* Ait.; *Pistacia macrophilla* Pers.; *Pistacia reticulata* Willd.), які є зайвим «інформа-

ційним шумом». Нині жодного сенсу не має додавання позначки sensu stricto до родової назви *Cydonia* Mill.

Суттєвішим недоліком Державного реєстру є використання застарілих назв, які не відповідають сучасному рівню знань. Приміром, сорти фундука розміщено під назвою таксона *Corylus maxima* Mill. Це походить від того, що за методикою проведення експертизи сортів фундука їх відносили до *Corylus maxima.* Оскільки нині немає підстав виокремлювати *Corylus maxima* з *Corylus avellana* L., нові сорти фундука заносять до Державного реєстру під правильною назвою, проте одночасне наведення двох назв одного й того самого таксона плутає аграріїв. Деякі з них використовують у своїх наукових працях застарілі назви, посилаючись на Державний реєстр, який необґрунтовано вважають взірцевим із номенклатурних питань. До не менших непорозумінь призводить наведення сортів однієї і тієї самої культури під різними видовими назвами: *Vaccinium myrtilloides* Michx. та *Vaccinium corymbosum* L., причому перший таксон названо чорницею канадською, а другий в одному місці названо лохиною високорослою, а в іншому – чорницею. Сорти ожини розміщено в різних місцях під застарілою назвою *Rubus* subgenus *Eubatus* sect. *Moriferi & Ursini.* Насправді зареєстровані сорти ожини є складними гібридами між представниками різних секцій підродів *Rubus* й *Idaeobatus*. Хибним є розміщення сортів *Cydonia oblonga* ‘IC 2-3’ і ‘IC 4-6’ під назвою *Pyrus communis.* У багатьох випадках «міни» закладено вже на етапі експертизи сортів, бо заявнику нового сорту пропонують вибирати ботанічну назву з переліку затверджених назв таксонів, який не відповідає сучасному рівню знань.

Щодо українських назв Державний реєстр демонструє явну непослідовність. В одних випадках наведено українську назву таксона, що відповідає латинському оригіналу: *Cydonia oblonga* – айва довгаста, *Actinidia chinensis* – актинідія китайська, в інших випадках її підмінено запозиченою назвою культури. Наприклад, *Vaccinium corymbosum*, лохину щиткову, названо лохиною високорослою (за американською назвою культури – Highbush Blueberry). *Hippophae rhamnoides* L., щець жостероподібний, названо обліпихою крушиновидною (за російською назвою, видовий епітет якої не відповідає латинському оригіналові, бо крушина – це *Frangula*, а *Rhamnus* – жостір; обліпиха – це прийнятна назва плодової культури, проте нею немає потреби підміняти питому українську родову назву рослини, що є аборигенною для України). *Juglans regia* L., горіх царський, названо горіхом грецьким (зросійщена назва, яка у російській мові є українізмом), що відомий у культурі як волоський горіх. Деякі таксони в українській мові мають однослівні назви (черешня, смородина), тому наслідування російської назви для *Ribes nigrum* L. як «смородина чорна» є зайвим. Деякі таксони, що мають бінарну видову латинську назву, в перекладі подано однослівною українською назвою *Ribes rubrum* L. – порічки (замість порічки червоні). Визнання роду *Prunus* s.l. привело до заміни видових назв кісточкових культур, проте в ужитку садівників варто залишити традиційні назви культур: абрикоса, вишня, мигдаль, пам’ятаючи про різницю між бінарною назвою таксона та назвою культури. Варто позбутися зросійщених назв абрикос (українською «абрикоса»), персик (українською «бросквина»). Сорти однієї з кісточкових культур, занесених до Державного реєстру, віднесено до таксона зі застарілою назвою *Prunus*

Назви деревних культур за різними системами класифікації

Ботанічна класифікація		Агробіологічна класифікація	Невідповідні назви таксонів у Державному реєстрі
латинська видова назва	українська видова назва	назва культури	
Chaenomeles japonica (Thunb.) Lindl. ex Spach	Японська айва звичайна, або хеномел(ес) японский	Японська айва	Хеномелес японська
Corylus avellana L.	Ліщина авелльська	Фундук	Ліщина звичайна
Cornus mas L.	Дерен чоловічий	Дерен	Дерен справжній (кизил)
Diospyros kaki L.	Хурма какі	Хурма	Хурма східна
Hippophae rhamnoides L.	Щець жостероподібний	Обліпиха	Обліпиха крушиновидна
Juglans regia L.	Горіх царський	Волоський горіх	Горіх грецький
Prunus armeniaca L.	Слива вірменська, або абрикоса	Абрикоса	Абрикос звичайний
Prunus cerasifera Ehrh.	Слива вишненосна, або алича	Алича	Алича (слива розлога, вишнеслива)
Prunus cerasus L.	Слива вишнева	Вишня	Вишня звичайна
Prunus dulcis (Mill.) D.A.Webb	Слива солодка	Мигдаль	Мигдаль звичайний
Prunus persica (L.) Batsch	Слива перська	Бросквина (персик)	Персик звичайний
Rhododendron simsii Planch.	Рододендрон Симса	Рододендрон	Азалія Сімса
Rosa L.	Шипшина	Шипшина; троянда	Троянда
Rosa damascena Mill.	Шипшина дамаська	Етероолійна троянда	Троянда ефіроолійна дамаська
Ribes nigrum L.	Порічки чорні, або смородина	Смородина	Смородина чорна
Ribes rubrum L.	Порічки червоні	Червоні порічки; порічки	Порічки
Ribes uva-crispa L.	Порічки виноградокучеряві, або аґрус виноградокучерявий	Аґрус	Агрус звичайний
Salix viminalis L.	Верба лозова (лозяна)	Верба (лозова верба, кошикарська верба)	Верба прутовидна
Vaccinium corymbosum L.	Лохина щиткова	Високоросла лохина	Лохина високоросла; чорниця

divaricata Ledeb. і названо аличею (сливою розлогою, вишнесливою). Насправді це міжвидові гібриди *Prunus cerasifera* Ehrh. × *Prunus salicina* Lindl., які в садівничій практиці прийнято називати гібридною, або великоплодою аличею. Так само сорти, що зареєстровані як вишня звичайна – *Prunus cerasus* L., є міжвидовими гібридами *Prunus avium* (L.)L. × *Prunus cerasus* L. Це стосується й інших культур, де сорти міжвидового походження віднесено до одного з батьківських видів, хоча вони належать до визнаних нототаксонів.

Назви вітчизняних сортів дублюються латинською транслітерацією,

а назви сортів на латиниці мають українські відповідники. Проте назви транслітеровано так, що не можна правильно встановити оригінальну назву, наприклад, сорт яблуні 'SQ 159' передано як 'СКЮ 159'. Замість нормативної транслітерації, затвердженої постановою Кабміну від 27.01.2010 р. № 55, у Державному реєстрі чомусь застосовується правила стандарту ГОСТ 7.79–2000 (ISO 9:1995), який Україна не прийняла. Назви сортів супроводжуються назвами російською мовою, причому, українські сорти то перекладено, то транслітеровано, то залишено в оригінальному написання. Ці та інші невідповідності притаманні й попереднім редакціям Державного реєстру (Mezhenskyj, 2017).

Під впливом Державного реєстру в наукових працях, зокрема в дисертаційних роботах, останніми десятиріччями все ширше почали вживати неправильні конструкції назв, які не відповідають ні номенклатурному кодексу, ні нормам наукового стилю української мови (Mezhenskyj, 2020).

Висновки і перспективи. У рослинництві, зокрема у лісівництві та садівництві, паралельно застосовують дві системи номенклатури: агробіологічну, яка оперує назвами культур, і ботанічну, яка базується на наукових назвах таксонів. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні, містить невідповідності в назвах таксонів і культонів та розподілі сортів за групами використання. Відбувається неусвідомлена заміна назв культур назвами, які за формою наслідують видові назви. Це руйнує систему агробіологічної номенклатури і суперечить нормам наукового стилю літературної української мови. Виправити становище можливо за дотримання рекомендацій Міжнародного кодексу номенклатури для водоростей, грибів і рослин та послідовного застосування «Правил номенклатури, таксономії та культономії рослин».

Список літератури

Hrodzynskyi, D. M. (2001). *Four-language dictionary of plant names (Ukrainian-Russian-English-Latin)*. Kyiv: Fitosociotzentr [in Ukrainian].

International Convention for the Protection of New Varieties of Plants of December 2, 1961, as Revised at Geneva on November 10, 1972, on October 23, 1978, and on March 19, 1991. (1991). Available at https://www.upov.int/edocs/pubdocs/en/upov_pub_221.doc

Kobiv, Yu. (2004). *Dictionary of Ukrainian scientific and vernacular names for vascular plants*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].

Kokhno, M. A. (Ed.). (2002). *Dendroflora of Ukraine. Wild and cultivated trees and shrubs. Angiosperms*. Part I. Kyiv: Fitosociotzentr [in Ukrainian].

Kokhno, M. A., & Kuznetsov, S. I. (Eds.). (2001). *Dendroflora of Ukraine. Wild and cultivated trees and shrubs. Gymnosperms*. Kyiv: Vishcha Shkola [in Ukrainian].

Kokhno, M. A., & Trofimenko, N. M. (Eds.). (2005). *Dendroflora of Ukraine. Wild and cultivated trees and shrubs. Angiosperms*. Part II. Kyiv: Fitosotsiotsentr [in Ukrainian].

Kucheriavyi, V. P. (Ed.). (2001). *Dictionary of taxonomic names of woody plants (Ukrainian, Latin, Russian, English, German)*. Lviv: Svit [in Ukrainian].

Mezhenskyj, V. M. (2010). On the issue of improving the Ukrainian botanical nomenclature. *Plant Introduction*, 3, 69–76 [in Ukrainian].

Mezhenskyj, V. M. (2017). On streamlining the Ukrainian names of plant varieties. Information 8. Fruit crops names. *Plant Varieties Studying and Protection*, 13 (*1*), 75–84 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.21498/2518-1017.13.1.2017.97324

Mezhenskyj, V. M. (2018). On streamlining the Ukrainian names of plant. Information 10. Rules of Plant Nomenclature, Taxonomy, and Cultonomy. *Plant Varieties Studying and Protection*, 14 (*1*), 28–44 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.21498/2518-1017.14.1.2018.126502

Mezhenskyj, V. M. (2020). What is the difference between miaka pshenytsia or pshenytsia miaka (common wheat)? In *Ethnobotanical traditions in agronomy, pharmacy and garden design: materials of the III In-*

ternational scientific conference. (July 6–9, 2020, Uman) (pp. 224–231). Uman [in Ukrainian].

Regionalized Varieties of Agricultural Crops in the Ukrainian SSR for 1991. (1990). Kyiv: Urozhai [in Ukrainian].

State Register of Plant Varieties suitable for dissemination in Ukraine in 2021. (2021). Available at https://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin [in Ukrainian].

Turland, N. J., Wiersema, J. H., Barrie, F. R., Greuter, W., Hawksworth, D. L., Herendeen, P. S., … Gedeon, F. S. (Eds.). (2018). International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants (Shenzhen Code). *Regnum Vegetabile*, *159*. Available at https://www.iapt-taxon.org/nomen/main.php.

Yakubenko, B. Ye., Mezhenskyj, V. M., & Yakubenko, N. B. (2017). Nomenclature of woody plants of flora of Ukraine: modern challenges. In *Current state and harmonization of names of cultivated plants in the UPOV system: materials of the scientific-practical conference (October 13, 2017, Kyiv)* (pp. 53–55). Kyiv [in Ukrainian].

Zyman, S. M., Didukh, Ya. P., Hrodzynskyi, D. M., Fedoronchuk, M. M., & Bulakh, O. V. (2008). *Trilingual dictionary of names for vascular plants of flora of Ukraine*. Kyiv: Fitosotsiotsentr [in Ukrainian].

Mezhenskyj V. M., Mezhenska L. O.

NOMENCLATURE OF WOODY PLANTS IN THE STATE REGISTER OF PLANT VARIETIES OF UKRAINE

The efficiency of plant resources depends on the correct use of plant names. Ukrainian names of plants belonging to the botanical and agrobiological classification are widely used in the scientific agricultural literature, but both of them are not definitively organized. The crop names have long been used in agricultural practice, in particular during the systematization of regionalized plant varieties. During the registration of a variety, the taxon to which it belongs is indicated and the taxon is indicated by this name in the State Register of Plant Varieties suitable for dissemination in Ukraine. The names of plants adopted in the State Register are a mixture of correct and incorrect names, which arose as a result of an unconscious adaptation of the names of agrobiological nomenclature by likening them to the names of botanical taxa. The list of registered varieties belonging to certain taxa, which are grouped by economic use there is in the State Register. Sometimes varieties and taxa are placed in inappropriate groups. Varieties belonging to the same taxon are sometimes denoted by different species names. Obsolete Latin names or their spelling has a deviation from the accepted given for some taxa of woody plants. Some of the botanical taxa are named by crop names. Russified crop names instead of specifically Ukrainian ones occur and the rules of normative transliteration of varietal names are violated. The plant names constructed in the State Register have negative impact on professional literature. They destroy the system of agrobiological nomenclature and contradict the norms of the scientific style of the literary Ukrainian language. The recommendations of the International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants should be followed and the «Rules of Plant Nomenclature, Taxonomy, and Cultonomy», designed to regulate Ukrainian plant names to correct these shortcomings, should be applied.

Keywords*: *taxa, species, trees, plant names.

Отримано: 2021-03-01